

מרכז אליאנס ללימודים איראניים

מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה

BeeHive

השיח ברשתות החברתיות במזה"ת

עורכים: ד"ר הראל חורב, סמדר שאול

כרך 5, גיליון 3, מרץ 2017

תוכן העניינים

- 3טורקיה נגד הולנד: מדיניות החוץ הטורקית בשירות מדיניות הפנים
- 5מחאת גולשים איראנים נגד כפיית הרעלה לרגל יום האישה הבינלאומי
- 7שנת האישה המצרית

דבר העורכים

הדסק לחקר רשתות ע"ש דורון הלפרן שמח להגיש לכם את גיליון מרץ של **ביהייב**. במסגרת הגיליון ניחשף לשיח הלאומני סביב המשבר הדיפלומטי בין טורקיה להולנד, והמידה שבה הוא תורם להגדלת התמיכה בארדואן, זמן קצר לפני משאל העם שיכריע על שיטת הממשל במדינה; ברוח יום האישיה הבינלאומי נעסוק במאבק הציבורי המתקיים ברשתות החברתיות באיראן לביטול הכפייה על עטית רעלה הנהוגה מאז תחילת המהפכה האסלאמית; כמו כן נבחן את האופן שבו מגייסות הנשים המצריות את הרשתות לטובת מאבקם לשיפור מעמדן במצרים, הזוכה להשפיע גם מחוץ למרחב האינטרנטי.

קריאה מהנה!

טורקיה נגד הולנד: מדיניות החוץ הטורקית בשירות מדיניות הפנים

חי איתן כהן ינרוג'ק

ב-11 במרץ, הורה ראש ממשלת הולנד, מרק רוטה, למנוע את נחיתת מטוסו של שר החוץ הטורקי, מבלוט צ'אבושאולו, בשטח הולנד, ולחסום את דרכה של שרת המשפחה הטורקית, פאטמה קאיה, מול שגרירות טורקיה בעיר רוטרדם, ולאחר מכן לגרשה מהמדינה. בשעה שהשרים הטורקים ביקשו לקיים התקהלויות המוניות בהולנד ובמדינות אירופאיות נוספות במטרה להביא לתמיכת הפזורה הטורקית בשינוי שיטת הממשל בטורקיה, חשש רוטה כי התקהלויות אלה עלולות להוביל להתחזקות הימין הקיצוני בהולנד, ימים ספורים טרם הבחירות לראשות הממשלה, ופעל למניעתן. מה שהחל כמשבר דיפלומטי בין טורקיה והולנד בשל אינטרסים מנוגדים של כל אחת מהמדינות, המשיך כאמצעי לגיוס תמיכה פנים מדינתי, כאשר הרשתות החברתיות מהוות כלי מפתח לגיוס ההמונים למאבק.

ב-16 באפריל יתקיים בטורקיה משאל עם שעתיד לקבוע את שיטת הממשל במדינה. מחנה התומכים בשינוי השיטה, המכונה מחנה ה"כן", מבקש להגדיל את כוחו של הנשיא רג'פ טאיפ ארדואן באופן חסר תקדים באמצעות הפקדת סמכויות ראש הממשלה בידיו. לעומת זאת, פועל מחנה המתנגדים, מחנה ה"לא", להותרת השיטה הפרלמנטרית על כנה. תהיה ההחלטה אשר תהיה, סגנון ההנהגה אינו צפוי להשתנות כל עוד ימשיך ארדואן לכהן כמנהיג הבלתי מעורער של אנקרה ולעשות שימוש בראש הממשלה הטורקי כבחזית גומי בעבור החלטותיו. אם כן, אין זה מפחית, ולו במעט, מהמאמצים שמשקיע ארדואן בקמפיין האגרסיבי להבטחת שינוי שיטת הממשל.

לצד הקמפיין שמתנהל ברחבי טורקיה, פועל הנשיא הטורקי לחיזוק תדמיתו בקרב אזרחי המדינה השוהים מחוץ לגבולותיה. כבר בשנת 2012 נחקק חוק שאפשר לאזרחי המדינה בתפוצות להצביע בבחירות, אך לא במשאל-עם. ואולם, משנוכח ארדואן להיווכח באחוזי התמיכה הגבוהים להם זכה בקרב פלח זה, שבאו לידי ביטוי בהיקף תמיכה בו בבחירות ביוני ובנובמבר 2016 שעמדו על 50%-56% בהתאמה,²¹ חתם על צו נשיאותי נוסף בינואר השנה שהתיר לאזרחים הטורקים בתפוצות להצביע גם במשאל-עם.³ על רקע החלטה זו, יצאו שר החוץ ושרת המשפחה הטורקים למסע שכנוע באירופה שנועד להבטיח את תמיכתם של הטורקים במדינות השונות בשינוי שיטת הממשל במשאל העם הקרוב. באורח לא מפתיע, בחרו השרים להתמקד בגרמניה ובהולנד בהן קיים ריכוז גבוה של אזרחים טורקים בעלי זכות בחירה, העומד על יותר ממיליון וחצי בני אדם. ברם, שאיפותיו של ארדואן התנגשו באינטרסים הפוליטיים של ממשלות גרמניה והולנד הנוכחיות שאינן מעוניינות בהבלטת הנוכחות של זרים במדינותיהן מחשש להתחזקות כוחן של מפלגות הימין ולפיכך פעלו למניעת יישום התוכנית הטורקית. מדינות אירופאיות נוספות הצטרפו לעמדה זו, בהן אוסטריה, דנמרק, ובלגיה.

התמונה משמאל מציגה את דגל הולנד, טרם החלפתו בדגל הטורקי, בעוד שזו מימין מציגה את הדגל הטורקי, לאחר ההחלפה. נלקח מתוך רשת טוויטר

הגולשים ברשתות הטורקיות לא נותרו אדישים למתרחש ומיד עם פרסום התקירות הדיפלומטיות קראו לצאת ולהפגין ברוטרדם ובנציגויות הולנד בטורקיה. על רקע קריאות אלה התגודדו מאות טורקים בכיכר המרכזית של רוטרדם עם דגלי טורקיה ומחו נגד החלטת ממשלת הולנד. המפגינים זכו לתגובה חריפה מצד מנהיג הימין הקיצוני, חירט וילדרס, שכינה אותם "בוגדים אשר הוכיחו פעם נוספת שהם לא הולנדים". במקביל, כיתר המון טורקי את שגרירות הולנד באנקרה, וחסם את שער הכניסה המרכזי של הקונסוליה ההולנדית באיסטנבול.⁴ חרף עמידתם האיתנה של כוחות המשטרה באיסטנבול, הצליח מפגין טורקי להגיע לגג

הקונסוליה ולהחליף את דגל הולנד בדגל הטורקי, תוך שהוא קורא "אללה אכבר". תמונת המפגין על גג הקונסוליה זכתה לעשרות אלפי שיתופים והפכה לסמל הניצחון של טורקיה על הולנד במערכה הנוכחית.

המתיחות בין הולנד לטורקיה גברה בעקבות התבטאותו של ארדואן שכינה את ראש ממשלת הולנד "פשיסט", ואמר כי אירופה כולה מתדרדרת לימי גרמניה הנאצית. האחרון הגדיל לעשות כשטען כי המערב, בכללותו, פועל להחייאת הסכסוך בין "הצלב לטהר".⁵ דברים אלה הגבירו את השיח המתלהם נגד אירופה והמערב ואת תפיסתם כאיסלאמופובים. ביקורת חריפה נמתחה גם על ידי ראש ממשלת טורקיה, בינעלי יילדירים, שהציג את התנהלותם של מנהיגי הולנד וגרמניה כביטוי להתנגדותם הרשמית לשינוי שיטת הממשל בטורקיה. לדבריו, על העם הטורקי למנוע התערבות אירופאית בענייניה הפנימיים של טורקיה. באופן לא צפוי, תמך מנהיג האופוזיציה בטורקיה, יו"ר מפלגת העם הרפובליקנית (CHP) החילונית, כמאל קיליצ'ידאראולו, בהחרפת הצעדים נגד אירופה, ככל הנראה על מנת להצטייר כמי שתמך בנקיטת מדיניות תקיפה בסוגית החוץ.

לא בכדי נקט מנהיג האופוזיציה בדרך זו. בדומה למקרים קודמים, הוכיח ארדואן פעם נוספת כיצד משבר עם מדינה זרה לא מוסלמית מחזק את התמיכה בו, תופעה המוכרת היטב מהבחירות הקודמות במהלכן הסתכסך ארדואן עם ישראל. ביטוי לכך התקבל בסקרי דעת קהל אחרונים שהציגו עלייה של שני אחוזים בתמיכה בארדואן, כמו גם בשיח רחב ההיקף שהתנהל ברשתות הטורקיות ובו הביעו הגולשים הזדהות עם הממשלה, תוך פרסום ציורים כדוגמת "כך" אירופה רועדת", "הולנד הפשיסטית" ו"הכלבים הנאצים לא יכולים לעמוד מולנו".⁶ במסגרת השיח הרשתי הועלו תמונות של צעירים טורקים שהצטלמו כשהם דוקרים תפוזים. דימוי התפוז לקוח ממגרשי הכדורגל ומיוחס להולנדים בשל החולצות הכתומות של הנבחרת ההולנדית.

**“שירות יוצא מן הכלל עבור
המפגינים!; זו רוסיה; תראה זו צרפת;
פרגוואי. אל תיגע; זו הולנד!”**

עם שכונת הסערה, החלו גולשים המזוהים עם הזרם החילוני לבקר את התנהלות תומכי מפלגת הצדק והפיתוח (AKP) של ארדואן. אלה הוצגו כבורים וחסרי יכולת חשיבה עצמאית, וכוננו דרך הלעג “כבשים”. בקטע וידאו סאטירי שהופץ בוואטסאפ וברשתות נוספות, הוצג “מדריך” שמטרתו להבחין בין הדגל ההולנדי, לזה של רוסיה, צרפת ופאראגוואי, במטרה למנוע מה“כבשים” לטעות ולשרוף את הדגל הלא נכון.

המשבר הדיפלומטי בין טורקיה להולנד, ולמדינות אירופה בכלל, ממחיש את האופן שבו משמשת מדיניות החוץ הטורקית כמנוף פוליטי עבור מדיניות הפנים, שהוביל להגברת התמיכה בארדואן.

מדיניות החוץ הטורקית מושפעת ממספר פרמטרים הנוגעים לאיחוד האירופי, בכלל זה הגינוי המאוחר שהתקבל מטעם לניסיון ההפיכה הכושל בטורקיה, היעדר התקדמות ממשית בתהליך קבלתה של טורקיה לאיחוד, כמו גם תוצאות משאל העם בבריטניה שתמכו בהתנתקות מהאיחוד. נוסף על כך את התגברות השיח הציבורי האנטי-מערבי בטורקיה. כל אלה תורמים משמעותית להקשחת עמדותיו של ארדואן מול האירופאים, שעלול לסלול את הדרך לפרישה של טורקיה מתהליך הקבלה לאיחוד ולהסתיות בהוצאתה מחוץ לאזור ההשפעה שלו, רעיון שאותו משמיע ארדואן בפומבי. לרשתות נודע במערכה זו תפקיד מפתח בגיוס תמיכת ההמון הטורקי למאבק, בטורקיה ובהולנד, תוך הוצאתם לרחובות למחות למען המולדת. ואולם, חרף התמיכה ההמונית, לא היה בכך לטשטש את היריבות השוררת בין תומכי ארדואן שראו במאבק ביטוי לאיסלאמופוביה, לבין מחנה החילונים שראה בכך היגררות מיותרת אחר הנשיא.

מחאת גולשים איראנים נגד כפיית הרעלה לרגל יום האישה הבינלאומי

ד"ר רוז צימט

יום האישה הבינלאומי שצוין ב-8 במרץ סיפק לפעילי זכויות אדם איראנים הזדמנות לחדש את מאבקם לביטול החוק הכופה על נשים עטית רעלה במקומות ציבוריים, הנהוגה באיראן מאז המהפכה האסלאמית. מערכה זו מתנהלת בעיקר ברשתות החברתיות, בדומה למאבקים אזרחיים אחרים למען זכויות הנשים באיראן. הרשתות ממלאות בשנים האחרונות תפקיד מרכזי בהעלאת המודעות הציבורית לאפליה הנהוגה נגד נשים ברפובליקה האסלאמית, ומשמשות אמצעי להפעלת לחץ על השלטונות, המתקשים להישאר אדישים לתהליכי השינוי החברתיים והתרבותיים שעוברת החברה האיראנית.

במסגרת הקמפיין הרשתי להגברת המודעות לכפיית הרעלה והפגיעה הנגרמת מכך לזכויות הנשים באיראן, הביעו גולשים איראנים את התנגדותם לכפיה והציגו אותה כביטוי לדיכוי הנשים על-ידי המשטר האסלאמי. בתגובות הגולשים נטען כי הזכות לבחור מה ללבוש היא זכות אנושית בסיסית וכי אין מקום להשלים עם מציאות בה היא נשללת ממחצית האוכלוסייה. “כל עוד הרעלה היא בכפיה, איראן היא בית כלא אחד גדול”, נכתב באחת התגובות.⁷ מספר גולשים הדגישו כי כפיית הרעלה אינה פוגעת בנשים לבדן כי אם בחברה האיראנית כולה, ובכלל זה בגברים שההתייחסות אליהם היא כאל יצורים חלשים שאינם מסוגלים להתבונן בשיערן של נשים מבלי שהדבר יעורר את יצרם.⁸

לוגו קמפיין המאבק נגד כפיית הרעלה, מתוך טוויטר

הקמפיין הווירטואלי הגיע לשיאו ב-8 במרץ כאשר אלפי גולשים איראנים הציפו את טוויטר בציוצים, תחת התיג "לא רעלה בכפיה" באנגלית ובפרסית. תגובותיהם כללו שיתוף תמונות וסרטונים המתעדים את פעילות כוחות ביטחון הפנים האיראנים האחראים לאכיפת קוד הלבוש האסלאמי, כמו גם תמונות ממאבק הנשים בראשית המהפכה האסלאמית נגד מדיניות כפיית הרעלה עליה הכריז מנהיג המהפכה, איתואללה ח'ומייני, במרץ 1979.

לצד ביטויי התמיכה הרבים לה זכה הקמפיין, התעורר דיון סביב ההתמקדות ברעלה כנושא המאבק המרכזי ביום האישה הבינלאומי. אחדים מהגולשים הדגישו כי הנשים האיראניות סובלות מאפליה ומדיכוי בתחומים רבים אחרים ולפיכך אין זה נכון להתמקד דווקא במאבק נגד כפיית הרעלה. אחת הגולשות התייחסה, למשל, לאפליה הנהוגה נגד נשים בתחומי הגירושין, קבלת משמורת על הילדים, והזכות לצאת לחו"ל ללא אישור הבעל.⁹ גולש אחר ציין כי בהגבלת המאבק למען זכויות הנשים לסוגיית הרעלה בלבד יש משום דיכוי הנשים שזכויות רבות אחרות מהותיות יותר נשללות מהן.¹⁰ תגובות אלו משקפות ויכוח המתנהל בשנים האחרונות בקרב פעילי זכויות אדם איראנים סביב השאלה האם נכון למקד את המאבק לקידום זכויות הנשים באיראן בסוגיית הרעלה או שמא עדיף להתמקד בסוגיות אחרות, ובמיוחד בשינוי החקיקה המפלה נשים ברפובליקה האסלאמית.

باننی
@Bonniatarin

Each year, approximately 3 million women in Iran are warned, or arrested by the morality police for inappropriate hijab.

#NoForcedHijab

Traducir del inglés

Responder a باننی, My Stealthy Freedom

**תמונות המתעדות את פעילות
כוחות בטחון הפנים לאכיפת
הרעלה במקומות ציבוריים, מתוך
טוויטר**

הגם שרובן המכריע של התגובות ביטא התנגדות עזה לכפיית הרעלה, נשמעו ברשת גם קולות אחרים של גולשים בעלי השקפה דתית שציידו בחוק. אחד הגולשים שמזדהה בטוויטר כאיש דת המתגורר במרכז הדתי השיעי בעיר קום, טען כי אין באכיפת הרעלה משום כפיית דעה אלא אכיפת חוק בדומה לחוקים אחרים הנהוגים ברחבי העולם. הוא השווה זאת לחוקים המונעים אכילה בפומבי במהלך חודש צום הרמדאן.¹¹ אף כי מדובר בקולות בודדים, נראה שהם מסמנים מגמת הצטרפות למרחב השיח הרשתי של גולשים איראנים האוחזים בתפיסת עולם שמרנית, מתוך הכרה בפוטנציאל הטמון ברשתות להפצת תפיסת עולםם ולגיוס תמיכה ציבורית. זאת בשונה משנים עברו, שאז התאפיינו הרשתות האיראניות, ובמיוחד פייסבוק וטוויטר החסומות על-ידי השלטונות, בדומיננטיות של גולשים בעלי תפיסות עולם רפורמיסטיות וליברליות.

המאבק נגד כפיית הרעלה הוא חלק ממערכה כוללת המתנהלת בשנים האחרונות באיראן לשינוי החקיקה נגד נשים בתחומים שונים, בהם מעמדן החוקי של נשים, זכויותיהן בתחום הנישואין והגירושין, ושילובן במשרות ציבוריות ופוליטיות. מערכה זו משקפת שינויים חברתיים ודמוגרפיים המתחוללים באיראן, ומשפיעים על המאבק הציבורי להסרת האפליה הנהוגה נגד נשים ברפובליקה האסלאמית. כך, לדוגמה, התעוררה מחאה נרחבת ברשתות בספטמבר 2015 בעקבות פרשת קפטן נבחרת הקט-רגל האיראנית לנשים,

נילופר ארדלאן, שיציאתה לחו"ל במטרה להשתתף באליפות אסיה לקט-רגל נשים נמנעה על-פי חוק עקב התנגדות בעלה. בתגובה לכך השיקו פעילי זכויות אדם איראנים מערכה הסברתית ברשת הקוראת לשינוי החוק המפלה נשים נשואות ביציאתן לחו"ל. הרשתות נטלו חלק מרכזי גם בניהול המאבק להגדלת ייצוג נשים במג'לס האיראני, שעמד על תשע נשים מתוך 290 חברי מג'לס, לקראת הבחירות הפרלמנטריות שהתקיימו באיראן בפברואר 2016.¹² המאבק הסתיים בהישג מוגבל בהיקפו אך ראוי לציון והוא הגדלת מספרן של הנשים במג'לס לשבע עשרה.

התנופה למאבק נגד אכיפת קוד הלבוש האסלאמי לנשים נזקפת במידה רבה ליוזמה של העיתונאית האיראנית הגולה בלונדון, מסיח עלינז'אד. במאי 2014 השיקה עלינז'אד דף פייסבוק בשם "החירות החשאיות של הנשים באיראן" בו קראה לנשים איראניות לתעד עצמן ללא רעלה ולשתף את התמונות עם הגולשים. דף הפייסבוק צבר בתוך פחות מחודשיים קרוב ל-500 אלף לייקים ואלפי נשים איראניות העלו תמונות המתעדות אותן במרחב הציבורי כשהן גלויות ראש.¹³

התנגדות הממסד הדתי מנעה עד כה שיפור משמעותי במעמדן החוקי של הנשים האיראניות. ואולם, התמיכה לה זוכה מאבקן של נשים, הן במרחב הווירטואלי והן מחוצה לו, לא נעלם מעיניהם של בכירי המשטר והממסד הדתי. תמיכת הנשיא רוחאני בצמצום אכיפת קוד הלבוש האסלאמי מהווה עדות להכרת השלטונות בפער הגדל בסוגיות חברתיות ותרבותיות בין הממסד הדתי לבין הציבור. גם אם הכרה זו אינה מתורגמת באופן מידי לשינויי חקיקה, הרי שהשיח המתנהל ברשתות מגביר את מודעות השלטונות לתהליכי השינוי החברתיים והתרבותיים המתחוללים בחברה האיראנית, ובעיקר בקרב הצעירים, ומחייב אותם להעריך מחדש את מדיניותם כלפי נשים. כתוצאה מכך הופכות הרשתות מצוהר דרכו משתקפים תהליכי שינוי החברתיים המתחוללים באיראן, למנוף לחץ המאלץ את השלטונות להתאים את מדיניותם למציאות המשתנה.

שנת האישה המצרית

ד"ר מיכאל ברק

בחודש מרץ צוינו במצרים שלושה אירועים הקשורים בנשים, הכוללים את "יום האישה הבינלאומי", "יום האישה המצרית", ו"יום האם".¹⁴ האירועים הללו עוררו שיח ער ברשתות החברתיות, בעיקר בקרב נשים, בנושא מעמד האישה תחת משטרו של הנשיא המצרי, עבד אל-פתאח אל-סיסי. השיח מתאפיין באופטימיות זהירה נוכח נכונותו של המשטר לקדם את הנושא, לצד מידה מסוימת של פסימיות בשל היחס המפלה שעודנו מנת חלקן של נשים בחברה המצרית, והמאמץ הנדרש לחולל שינוי תודעתי.

שנת 2017 הוכרזה על ידי הנשיא אל-סיסי כ"שנת האישה המצרית", במהלכה אמורה להיות מיושמת תכנית אסטרטגית לאומית שתחתור להעצמת הנשים במצרים, תעודד את שילובן במוסדות ממשלתיים ואזרחיים, ותחזק את התודעה החברתית סביב תרומתן לצמיחת הכלכלה, שיפור המצב החברתי ופיתוח המדינה. שנת 2030 נקבעה כיעד בו אמורות הנשים להיות משולבות בכל תחומי התעסוקה, לרבות בתפקידים של מקבלי החלטות. ב-16 במרץ, יום ציון "האישה המצרית", הצהיר אל-סיסי על חשיבות התכנית לשגשוגה של מצרים, והתחייב להקצות עבודה 250 מיליון לירות מצריות.¹⁵

כחלק מהעצמת הנשים במצרים הושקו מספר קמפיינים רשמיים ברשת, הכולל שבהם הושק באוקטובר 2016 תחת השם "אל-תא אל-מרבוטה [סיומת המציינת גוף נקבה בשמות עצם ותואר בשפה הערבית].. סוד כוחך".¹⁶ הקמפיין שהינו תוצר של שיתוף-פעולה בין "המועצה הלאומית לאישה במצרים"¹⁷ ו"שדולת הנשים באו"ם"¹⁸ זכה, עד כה, ל- 15 מיליון צפיות.¹⁹ במסגרת הקמפיין הועלו לרשת סרטונים, ראיונות, ופרסומים אחרים בנושא תרומתן של נשים לחברה המצרית. כך לדוגמה, הובלט מינוייה של נאדיה עבדה למושלת מחוז אל-בחירה, הראשונה בהיסטוריה של מצרים. בקמפיין זה ואחרים ניכר ניסיון להיאבק בתופעות כמו מילת ילדות,²⁰ אלימות והטרדות מיניות נגד נשים.²¹ התמיכה מצד רוב חברי הפרלמנט המצרי בקמפיין זכתה לתשבחות מצד נשים רבות, שייחסו הישג זה לאל-סיסי.

לצד התשבחות שחלקו נשים וגברים לתרומתו של הנשיא המצרי למאבק למען קידום מעמד האישה במדינה, קיימו תומכות האחים המוסלמים שיח רשתי בגנות המשטר. לטענתן, אל-סיסי מתיימר להציג מקסם שווא בפני העם של קידום זכויות האישה, בעוד שבפועל הוא מדכא את חופש הביטוי של הנשים ושולל את זכויותיהן. לטענתן אף חלה הרעה במעמד הנשים מאז הדחתו של מורסי ב-2013. בדף הפייסבוק "נשים נגד ההפיכה" ריכזו תומכות האחים המוסלמים חומרי תעמולה, כגון תמונות של נשים עצורות ותיעוד הפגנות נשים נגד המשטר.

כרזת הפרסומת "את רווקה מבוגרת?"

דוגמה לשינוי ממשי שנוקף לזכות המאבק הרשתי לקידום מעמד הנשים המצריות היא קמפיין מחאה רחב היקף שהושק ב-6 במרץ בגנות כרזות פרסומיות שתלתה חברה מצרית למכירת בקבוקי שמן ברחובות קהיר. באחת מהן נראית אישה חפזית ראש ולצידה הכתובית "את רווקה מבוגרת (עאנס)!!". בכרזה התבקשו רווקות מבוגרות לחלוק את תחושותיהן וקשייהן תחת התיוג "את המופת".²² החברה הואשמה על ידי גולשות בביזוי כבוד האישה, וביחס משפיל כלפי רווקות.²³ מספר גולשות תהו מדוע הקמפיין אינו מתמקד בעלייה במספר הגברים הלא נשואים. גולשות אחרות הדגישו כי החברה הגברית במצרים צריכה לשנות את העמדה השיפוטית כלפי נשים רווקות מבוגרות וכי יש לעקור מהשיח

מונחים פוגעניים נגד נשים, כדוגמת "עאנס". גולש אחר העיר כי הקמפיין השיווקי מבטא "קריסה תרבותית המהווה איום על החברה [המצרית], יותר מאשר תבוסה צבאית". בתגובה למחאה, הורה ראש האגודה לשמירה על זכויות הצרכן להוריד לאלתר את השילוט הפוגעני בטענה שנכללו בו מסרים מסיתים ומעוררי אנטגוניזם, המנוגדים לחוק "הגנת הצרכן". החברה עצמה פרסמה הודעת התנצלות, אך הבהירה כי מטרת הקמפיין הייתה להילחם בדעות קדומות נגד נשים.²⁴

כרזת קמפיין המחאה נגד הטרדות מיניות. על זרועות הגברים האשמות כלפי האישה כדוגמת: "הלבוש שלך מינימלי"; "את היא הסיבה"

קמפיין רשתי נוסף הושק ב- 24 במרץ והתמקד במאבק נגד הטרדות מיניות כלפי נשים במצרים. מאחורי הקמפיין עומדת קבוצת סטודנטים מ"המכון הגבוה לאומנויות התאטרון" שהעלתה לרשת תמונות אילוסטרציה שצולמו בידי הצלמת המצרית, מרוה ראעיב, במטרה למחות על שתיקת החברה המצרית לנוכח התופעה המטרידה (ראו תמונה). בחשבון הפייסבוק שלה, טענה ראעיב כי "הסיבה [להטרדות] איננה לבושי או חזותי, הסיבה איננה עצם הימצאותי בחברה, השתיקה שלך יכולה להיות הסיבה... השתיקה שלך [מעודדת] הטרדות מיניות".²⁵

לסיכום, ניכר שהרשתות החברתיות מזוהות בעיני הנשים במצרים כפלטפורמה חשובה להעצמתן ולניהול המאבק לשינוי מעמדן והתודעה כלפי תרומתן לחברה, מגמה הזוכה לתמיכת הממשל. מאבק זה איננו מצטמצם למרחב הרשתי בלבד, אלא מצליח לזלוג גם אל המרחב החוץ-אינטרנטי ולהשפיע על המרחב הציבורי, כפי שהדבר מתבטא בהפעלת מנופי לחץ על גופים מסחריים לשקול בקפידה מסרים פוגעניים נגד נשים, כמו גם על מקבלי ההחלטות המגלים נכונות גוברת להקשיב למחאות הציבור ברשת. לצד זאת, בולט ניסיון מצד תומכות האחים המוסלמים לייצר שיח חלופי בו מוצגת תמיכת הממשל המצרי בנשים כנגועה באינטרס פוליטי שתכליתו הרחבת בסיס התמיכה העממי, מבלי שישנה כוונה אמתית להביא לשיפור מעמד הנשים במצרים.

- ¹ <http://www.milliyet.com.tr/secim/2015/yurtdisi/> 7 Haziran Genel Seçim, Milliyet,
- ² <http://www.milliyet.com.tr/secim/1Kasim/yurtdisi/> 1 Kasım Genel Seçim, Milliyet,
- ³ "Yurt dışında yaşayan 1 milyon kişiye referandumda oy kullanma imkanı", Sputnik, January 9, 2017 <https://tr.sputniknews.com/politika/201701091026696408-anayasa-degisikligi-referandum-yurtdisi-seccen-oy/>
- ⁴ #Hollanda #Rotterdam
- ⁵ #HilalileHaçlıMücadelesi #İslamofobi
- ⁶ #EvetAvrupaTitriyor #FascistNetherlands #FascistRutte #NaziTleriYıldırılmazBizleri
- ⁷ https://twitter.com/M_H_Bamdad/status/840195251335778309
- ⁸ https://twitter.com/saba_s_h/status/839401803775008769
- ⁹ <https://twitter.com/Eliil0la/status/839762192685797376>
- ¹⁰ <https://twitter.com/sinBasid/status/839720455346905088>
- ¹¹ <https://twitter.com/MHozeh/status/839562535426789388>
- ¹² רז צימט, "המערכה להגדלת ייצוג הנשים במגילס האיראני", **ביהייב**, כרך 3, גיליון 11, דצמבר 2015. ראה:
- ¹³ http://dayan.org/he/sites/default/files/Beehive_2015_Dec_HEB.pdf
- ¹⁴ רז צימט, "חירותן החשאית של הנשים האיראניות: הקרב על הרעלה ברשתות החברתיות", **ביהייב**, כרך 2, גיליון 6, יוני 2014.
- ¹⁵ <http://sis.gov.eg/UP/2017%20%D8%B9%D8%A7%D9%85%20%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%B1%D8%A3%D8%A9%20%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%B5%D8%B1%D9%8A%D8%A9.pdf>
- ¹⁶ ; <http://www.almazryalyoum.com/news/details/1105755> ; אל-סיסי שיבח את תפקיד האישה ותרומתה לחברה גם לרגל ציון יום האם שחל ב- 21 במרץ בעמוד הפייסבוק שלו:
- ¹⁷ <https://www.facebook.com/AlSisiofficial/videos/1841666529193011/>
- ¹⁸ תא מרבוטה בתחביר הערבי הינה סיומת לשמות עצם המציינת נקבה. #التاء_المربوطة ; #سر_قوتك
- ¹⁹ <https://www.facebook.com/ncwegyptpage> : לעמוד הפייסבוק של הארגון
- ²⁰ <https://www.facebook.com/unwomenegypt> : לעמוד הפייסבוק של הארגון

¹⁹ 16.3.17 : <http://www.elwatannews.com/news/details/1948848>

²⁰ #كفاية_ختان_بنات ; #ختان_البنات_جريمة ; #لا_للختان ; #اليوم_العالمي_لمكافحة_ختان_الإناث ; #ضد_ختان_الإناث

²¹ ראו לדוגמה סרטון בנושא :

<https://www.facebook.com/UnfpaEgypt/videos/1090365131009145>

²² #انتي_المثل ;

https://www.facebook.com/hashtag/انتي_المثل

²³ לפי סקר ממשלתי שנערך בשנת 2016, חיות במצרים כ- 44 מיליון נשים, מהן 13 מיליון בחורות בגיל נישואין שטרם נישאו.

²⁴ 7.3.17 : <https://www.facebook.com/maya.morsy.370/posts/1276749542403556>;

<http://www.elwatan.com/192160>

²⁵

https://www.facebook.com/pg/MarwaRaghebPhotography/photos/?tab=album&album_id=16622948272424

⁵⁶;

#سكوتك_تحرش